

Animaliska biprodukter - ABP inklusive SRM

Stödande instruktion för Livsmedelsverket och kommuner

På den här sidan hittar du information om vad animaliska biprodukter är, vilka kategorier de delas in i och vilken lagstiftning som finns på området. Du får också veta hur kontrollansvaret för animaliska biprodukter är fördelat mellan Sveriges myndigheter.

Om lagstiftningen

På alla sidor om animaliska biprodukter finns relevant lagstiftning samlad till höger. Där kan du klicka dig vidare och både få information om lagstiftningen och komma direkt till de olika lagarna och förordningarna. Den lagstiftning som särskilt reglerar animaliska biprodukter är främst:

- Förordning (EG) nr 999/2001 om fastställande av bestämmelser för förebyggande, kontroll och utrotning av vissa typer av transmissibel spongiform encefalopati.
- Lag (2006:805) om foder och animaliska biprodukter.
- Förordning (2006:814) om foder och animaliska biprodukter.

Regler under andra myndigheters områden är bland annat:

- Förordning (EG) nr 1069/2009 om hälsobestämmelser för animaliska biprodukter och därav framställda produkter som inte är avsedda att användas som livsmedel och om upphävande av förordning (EG) nr 1774/2002 om animaliska biprodukter.
- Förordning (EU) nr 142/2011 om genomförande av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1069/2009 om hälsobestämmelser för animaliska biprodukter och därav framställda produkter som inte är avsedda att användas som livsmedel och om genomförande av rådets direktiv 97/78/EG vad gäller vissa prover och produkter som enligt det direktivet är undantagna från veterinärkontroller vid gränsen.
- Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2006:84) om befattning med animaliska biprodukter och införsel av andra produkter, utom livsmedel, som kan sprida smittsamma sjukdomar till djur.
- Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2007:21) om offentlig kontroll av foder och animaliska biprodukter. Jordbruksverkets vägledningar och informationsmaterial

På Jordbruksverkets webbplats, hittar du bland annat nedanstående material som rör animaliska biprodukter.

Vägledning för kontrollmyndigheter m.fl., Livsmedelsverket, Animaliska biprodukter, dnr 6.7.17-4468/14

Vägledning rörande kontroll av hantering av animaliska biprodukter och därav framställda produkter vid livsmedelsanläggning, Bilaga till vägledning med dnr 6.7.17-4468/14

Vägledning för kontrollmyndigheter m.fl., Länsstyrelsen, Animaliska biprodukter – kontroll av insamling, omlastning och transport av animaliska biprodukter än matavfall, dnr 6.7.17-4469/14

Krav på transport av animaliska biprodukter och framställda produkter och på hantering vid plats för omlastning, Bilaga till vägledning med dnr 6.7.17-4469/14

Vägledning för kommunernas offentliga kontroll inom området animaliska biprodukter (abp), dnr 38-4673/10

Bilaga till "Vägledning för kommunernas offentliga kontroll inom området animaliska biprodukter (abp)", dnr 38-4673/10

Tillämpningsområde för förordning (EG) nr 1069/2009 och information om den s.k. "slutpunkten"

Kategorisering av animaliska biprodukter

Insamling, transport och spårbarhet

Förbränningsanläggning för förbränning av hela djurkroppar - krav för godkännande samt krav på verksamheten

Nedgrävning av döda djur, slaktbiprodukter och biprodukter från biodling

Hantering av animaliska biprodukter (abp) i butiker och lager som saluför respektive distribuerar livsmedel

På Jordbruksverkets webbplats hittas även listor över anläggningar i Sverige som av Jordbruksverket registrerats eller godkänts för hantering av foder och animaliska biprodukter och därav framställda produkter samt en lista över användare av animaliska biprodukter.

Godkända och registrerade anläggningar samt registrerade användare

Vad är animaliska biprodukter?

Animaliska biprodukter definieras i lagstiftningen som hela kroppar eller delar av kroppar från djur, produkter av animaliskt ursprung eller andra produkter som fås från djur och inte är avsedda som livsmedel, inbegripet ägg, embryon och sperma. Se artikel 3 i förordning (EG) nr 1069/2009.

Syftet med regelverket om ABP är att motverka att sjukdomar sprids.

Döda djur och biprodukter från slaktade djur liksom ull, fjädrar, äggskal, matavfall och naturgödsel är exempel på animaliska biprodukter. Ett material med animaliska beståndsdelar som har varit ett livsmedel, men som av olika skäl inte längre är det, är också det ett exempel på en animalisk biprodukt.

Ytterligare definitioner med beröring till animaliska biprodukter finns i artikel 3 i förordning (EG) nr 1069/2009 samt i bilaga I till förordning (EU) nr 142/2011.

Observera att vissa produkter, bland annat hudar som uppfyller särskilda krav, anses ha nått en så kallad slutpunkt. Då faller de utanför tillämpningsområdet för förordning (EG) nr 1069/2009 och förordning (EU) nr 142/2011. Det medför till exempel att krav på märkning och handelsdokument inte gäller i dessa fall. Se kapitel V, C, punkt 1 i bilaga XIII till förordning (EU) nr 142/2011. Du hittar även information om detta i Jordbruksverkets informationsmaterial "Tillämpningsområde för förordning (EG) nr 1069/2009 och information om den s.k. slutpunkten".

Tillämpningsområde för förordning (EG) nr 1069/2009 och information om den s.k. "slutpunkten"

Kategorisering

De animaliska biprodukterna delas in i olika kategorier utifrån den risk för människors och djurs hälsa som de medför. Material som tillhör kategori 1 bedöms ha störst risk, kategori 2 lite lägre samt material som tillhör kategori 3 lägst risk. Om material från olika kategorier blandas ska hela partiet därefter klassificeras med den kategorin med högst risk, det vill säga om material från kategori 1 och kategori 3 blandas så ska hela partiet klassificeras som kategori 1. Se artikel 8 – 10 i förordning (EG) nr 1069/2009.

Beroende på vilken kategori materialet tillhör kan visst material behövas bortskaffas, medan annat kan användas som det är och ytterligare annat material kan användas efter bearbetning.

Fördelning av kontrollansvaret mellan myndigheterna

Offentlig kontroll av området animaliska biprodukter utövas av flera olika kontrollmyndigheter i Sverige.

Jordbruksverket

Jordbruksverket är den centrala behöriga myndigheten. Det innebär att de har huvudansvaret för kontrollen av animaliska biprodukter, samordnar övriga kontrollmyndigheters verksamhet och lämnar stöd, råd och vägledning. Jordbruksverket beslutar även om föreskrifter på området samt har kontrollansvar för verksamheter som ingen annan myndighet har kontrollansvar för.

Länsstyrelsen

Kontroll av insamling, uppsamling, omlastning och transport av animaliska biprodukter förutom matavfall ansvarar Länsstyrelsen för.

Länsstyrelsen är även behörig myndighet att utöva offentlig kontroll över foderföretag i primärproduktionen av foder.

Livsmedelsverket och kommunerna

Livsmedelsverket och de kommunala nämnderna är behöriga myndigheter att utöva offentlig kontroll över att förordning (EG) nr 1069/2009 följs. Man ansvarar också för efterlevnaden av de föreskrifter och beslut som meddelats med stöd av 11 § lagen (2006:805) om foder och animaliska biprodukter. Det på de livsmedelsanläggningar som Livsmedelsverket och de kommunala nämnderna ansvarar för offentlig kontroll på .

Med andra ord har Livsmedelsverket eller kommunen ansvaret för kontrollen av företagets hantering och utlämnande av animaliska biprodukter från dessa livsmedelsanläggningar. Se 13 § förordningen (2006:814) om foder och animaliska biprodukter. Se också 1 § och 5 § i 2 kap. till SJVFS 2007:21.

Kommunerna

Kommunerna är även behöriga myndigheter att utöva offentlig kontroll över:

- nedgrävning av animaliska biprodukter,
- utlämnande och transport av matavfall,
- kompostering av matavfall när sådan kompostering genomförs på annat sätt än genom kompostering i en komposteringsanläggning som är godkänd av Jordbruksverket,
- förvaring av animaliska biprodukter i primärproduktionen,
- förbränningsanläggningar som förbränner animaliska biprodukter i primärproduktionen,
- användning av andra organiska gödningsmedel och jordförbättringsmedel än naturgödsel, och
- befattning med naturgödsel i primärproduktionen enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1069/2009. Förordning (2011:419).

Senast uppdaterad 12 juni 2018 Ansvarig grupp LK Processgrupp kontroll av livsmedelsföretagare